

PHILIP
ROTH

Pastorala
americană

Traducere din limba engleză
și note de Alexandra Coliban

POLIROM
2025

Cuprins

I. Amintirea Paradisului	9
II. Căderea.....	167
III. Paradisul pierdut	389

— Nu mă slăbește nici o clipă, Seymour! Și nu vezi nici un bărbat, numai pe cei din juriu. Și n-ai voie nici să *vorbești* cu nimeni. Sînt pe-aici și ceva prieteni de-ai fetelor. Unii sînt chiar logodnicii lor. Dar ce rost are? Fetele n-au voie să se vadă cu ei. Există o broșură cu instrucțiuni atît de groasă, că de-abia am reușit s-o citesc. „Membrii sexului masculin nu au voie să stea de vorbă cu candidatele decît în prezența însoțitoarelor acestora. Candidatele nu au voie sub nici o formă să intre în vreun bar sau să bea vreo băutură alcoolică.“ Altă regulă interzice să-ți umpli sutienul cu bureți...

Suedezul izbucnise în rîs:

— Ha-ha!

— Stai, lasă-mă să termin, Seymour! Toată-i așa, de la capăt la altul. „Nimeni nu are voie să ia vreun interviu unei candidate fără ca însoțitoarea acesteia să fie prezentă, pentru a-i apăra interesele...”

Nu numai Dawn, ci toate fetele primeau cîte un Nash Rambler decapotabil – deși nu de tot. Îl primeai de tot numai dacă ajungeai Miss America. Atunci ea devenea mașina din care fluturai cu mîna spre mulțime atunci cînd treceai în ea pe marginea terenului la cele mai prestigioase meciuri de fotbal universitar. Concursul promova Ramblerul decapotabil, pentru că American Motors era unul dintre sponsori.

Cînd ajunsese în camera de hotel, acolo o așteptau o cutie de caramelle Fralinger's Original și un buchet de trandafiri. Toată lumea le primise pe ambele din partea hotelului, însă trandafirii lui Dawn nu au înflorit niciodată, iar camerele pe care le primiseră fetele – cel puțin fetele cazate la hotelul lui Dawn – erau mici, urîte și cu vedere în spate. Dar hotelul în sine, așa cum îl descria Dawn, încîntată, era plasat la intersecția dintre Boardwalk și Michigan Avenue și era unul din stabilimentele

dichisite, unde în fiecare după-amiază primeau ceai adevărat și sendvișuri mititele, iar pe gazon oaspeții plătitori, cei care – pe bună dreptate – primiseră camerele alea mari și frumoase, cu vedere la ocean, jucat crochet. În fiecare seară Dawn se întorcea frîntă în camera ei de hotel urîță, cu vedere în dos și cu tapet decolorat, verifica dacă îi înfloriseră bobocii de trandafir și apoi telefona, ca să răspundă la întrebările lui despre șansele ei de câștig.

Era una dintre cele patru sau cinci fete ale căror fotografii apăreau mereu în presă și toată lumea spunea că una dintre aceste fete trebuia să fie câștigătoarea. Cei care se ocupaseră de etapa din New Jersey a concursului erau siguri că ei știu deja câștigătoarea, mai ales cînd în fiecare dimineață apăreau fotografii cu ea.

— Nu vreau să-i dezamăgesc, îi spunea Dawn.

— N-o să-i dezamăgești. O să câștigi, îi răspundea el.

— Nu, fata asta din Texas o să câștige. Știu eu. E așa de frumoasă! Are o față rotundă. Are și o gropiță. Nu e o frumusețe, dar e foarte, foarte drăguță! Și cu un corp fantastic. Mor de frica ei. E din nu știu ce orășel prăpădit din Texas, dansează și ea o să fie aleasa. Mai mult ca sigur.

— E și ea în ziare, ca tine?

— Tot timpul. E una dintre cele patru sau cinci fete care apar *tot timpul*. Eu sînt acolo pentru că e vorba de Atlantic City, iar eu sînt Miss New Jersey și oamenii mă văd pe faleză cu panglica pe piept și o iau razna, dar asta se întîmplă cu Miss New Jersey în *fiecare* an. Și nu câștigă *niciodată*. Dar Miss Texas e în toate ziarele alea, Seymour, pentru că ea o să și câștige.

Earl Wilson, celebrul editorialist și membru în diverse asociații de presă, era unul dintre cei zece membri ai juriului și cînd a auzit că Dawn era

din Elizabeth, se pare că i-a spus cuiva, la parada care a avut loc pe faleză și unde Dawn a apărut împreună cu alte două fete pe pontonul de la hotelul ei, că longevivul primar din Elizabeth, Joe Brophy, era prieten cu el. Earl Wilson i-a spus-o cuiva, care a spus-o altcuiva, care i-a spus-o însoțitoarei lui Dawn. Earl Wilson și Joe Brophy erau prieteni vechi, asta era tot ce spusese Earl Wilson – sau tot ce putuse spune în public –, dar însoțitoarea lui Dawn era sigură că o spusese pentru că, după ce o văzuse pe Dawn în rochie de seară pe ponton, ea devenise candidata lui favorită.

— Bine, a zis atunci Suedezul. Pe unul îl ai în mână. Mai ai încă nouă. Ești pe drumul cel bun, Miss America.

Cu însoțitoarea nu vorbea decît despre cine credeau că îi este cea mai serioasă concurentă. Se pare că toate fetele numai despre asta vorbeau cu însoțitoarele lor și chiar și atunci cînd sunau acasă, măcar că între ele se prefăceau că se plac. Mai ales fetele din Sud, îi spunea Dawn, se întreceau cu laudele: „Vai, ești așa de frumoasă, ai părul atît de frumos...” Unei fete cu picioarele pe pămînt, cum era Dawn, i-a trebuit ceva timp pînă să se obișnuiască cu venerarea părului. Ascultînd conversațiile dintre celelalte fete, mai că-ți venea să zici că toate șansele din viață erau legate de păr. Nu erau în mîinile destinului, ci în mîinile părului tău.

Au vizitat Steel Pier¹ împreună cu însoțitoarele lor, au mîncat pește la faimosul restaurant Captain Starn's, care servea fructe de mare, au mîncat și grătar la restaurantul cu grill Jack Guischar'd's, iar în a treia dimineață s-au pozat împreună în

1. Construcție pe piloni din Atlantic City, pe malul oceanului, cu o lungime de trei sute de metri, unde era încoronată Miss America în anii 1935-1938.

față la Convention Hall și un oficial de-al concursului le-a spus că aveau să prețuiască acea fotografie tot restul vieții lor, că prieteniiile pe care le legau acum urmau să țină toată viața, că or să țină legătura unele cu altele pentru tot restul vieții și că atunci când va veni momentul, or să-și boteze copiii una după cealaltă – și între timp, cum apăreau ziarele de dimineață, fetele le spuneau însoțitoarelor lor :

— O, Doamne, în asta nu sînt ! O, Doamne, se pare că asta o să cîștige !

În fiecare zi aveau repetiții și în fiecare seară, timp de o săptămîină, au dat cîte un spectacol. An de an, oamenii veneau în Atlantic City special pentru concursul Miss America, cumpărau bilete la spectacolul de seară și veneau îmbrăcați frumos ca să le vadă pe fete pe scenă, demonstrîndu-și individual talentele sau jucînd laolaltă în tot felul de numere muzicale cu costume. Mai era o fată care cînta la pian și care urma să interpreteze *Clair de Lune* în spectacolul său individual, așa că lui Dawn îi rămăsese un număr mult mai antrenant, hitul din acea vremea *Till the End of Time*, un aranjament dansant după o poloneză de Chopin.

— Sînt în *show business* ! Nu mă opresc cît e ziua de lungă. N-am nici o clipă de răgaz. Pentru că New Jersey este statul gazdă, există atîta atenție îndreptată asupra mea și nu vreau să dezamăgesc pe toată lumea, zău că nu vreau asta, n-aș suporta...

— Dar n-o să dezamăgești pe nimeni, Dawnie ! Îl ai în buzunar pe Earl Wilson și el e cel mai celebru dintre toți membrii juriului. Simt eu asta. Știu. O să cîștigi.

Dar s-a înșelat. A cîștigat Miss Arizona. Dawn n-a ajuns nici măcar printre primele zece. Pe vremea

aceea fetele așteptau în culise anunțarea câștigătoarelor. Existau rînduri-rînduri de oglinzi și de mese aranjate alfabetic, după numele statelor, iar Dawn stătea exact în mijlocul tuturor atunci cînd s-a făcut anunțul, așa că a trebuit să arbo-reze imediat un zîmbet larg și să înceapă să bată din palme ca descreierata pentru că pierduse, apoi, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, a trebuit să se repeadă înapoi în scenă, ca să defileze împreună cu celelalte învinse și să cînte laolaltă cu maestrul de ceremonii Bob Russell imnul Miss America al acelei epoci, „Toate florile, toți trandafirii se ridică pe vîrfurile picioarelor... cînd trece Miss America!“, în timp ce o fată la fel de scundă, de slabă și de oacheșă ca și ea – micuța Jacque Mercer din Arizona, care câștigase proba costumelor de baie, dar pe care Dawn nu și-o imaginase nici o clipă câștigătoare și la final – primea ovațiile publicului de la Convention Hall. Mai tîrziu, la balul de adio, deși Dawn era foarte dezamăgită, n-a fost nici pe departe atît de deprimată cum au fost majoritatea celorlalte concurente. Exact ce-i spusese ei cei de la concursul din New Jersey le spusese și lor oamenii de la concursul din statul *lor*. „O să câștigi. O să devii Miss America.“ Așa că balul, după cum i-a povestit ea, a fost cea mai tristă chestie pe care a văzut-o vreodată.

— Trebuie să te duci și trebuie să zîmbești și e groaznic, i-a spus ea. Sînt acolo niște tineri din Paza de Coastă sau știu eu de unde... de la Annapolis. Au niște uniforme albe, elegante, cu trese și fireturi. Bănuiesc că ăștia prezintă destulă încredere ca să putem dansa cu ei. Așa că dansează cu tine, cu bărbia în piept, și apoi balul se termină și te duci acasă.

Totuși luni de zile după aceea aventura nemai-pomenită a refuzat să moară. Chiar și cînd era

Miss New Jersey și se plimba înapoi și încolo, tăind panglici, fluturând mâna la lume și inaugurând magazine universale și reprezentanțe de mașini, se întreba cu voce tare dacă i se va mai întâmpla vreodată ceva așa de plăcut și de neprevăzut cum a fost săptămîna petrecută în Atlantic City. Își ținea lîngă pat albumul oficial, din 1949, al concursului Miss America, o broșură făcută de organizatori, care s-a vîndut toată săptămîna în Atlantic City, cu poze individuale cu toate fetele, patru pe fiecare pagină, fiecare cu un mic contur al statului pe care îl reprezenta și cu o casetă biografică. Acolo unde apărea portretul lui Miss New Jersey – Dawn zîmbind sfioasă în rochia ei de seară, cu mănușile de doisprezece nasturi asortate, din același material –, colțul paginii fusese îndoit cu grijă. „Mary Dawn Dwyer, bruneta de 22 de ani din Elizabeth, New Jersey, poartă cu ea speranțele statului New Jersey în concursul din acest an. Absolventă a colegiului Upsala din East Orange, N.J., unde și-a luat diploma în metodică predării muzicii, Mary Dawn are ambiția de a deveni profesoară de muzică la liceu. Are 159 centimetri și ochi albaștri, iar printre pasiunile sale se numără înotul, dansul country și gătitul (*stîngasus*).“ Nevoind să renunțe la înfiorarea simțită acolo, una cum nu mai cunoscuse pînă atunci, vorbea necontenit despre ce minune fusese pentru un copil din Hillside Road, o fată de instalator din Hillside Road, să se prezinte în fața tuturor acelor oameni și să concureze pentru titlul de Miss America. Aproape că nu-i venea să creadă de cît curaj dăduse dovadă.

— Vai, podiumul acela, Seymour! E un podium așa de lung, o cale atît de lungă pe care trebuie s-o străbați zîmbind...

În 1969, cînd în Old Rimrock a sosit invitația pentru întîlnirea de douăzeci de ani a concurențelor